

Kmalu so se vrnili naši brambovci. Ko so zvedeli o prigodah, so obkolili ranjenca. Hoteli so se mu zahvaliti in ga pohvaliti. Ori-Ori je spal.

Atek nam je zvečer pripovedoval, da se je »striček« venomer vznemirjal radi nas. Naposled je sklenil vrniti se s savane. Drugi so bili zajeti z izkopavanjem bambusov. Šel je torej sam...

»Ori, Ori — je dober, plemenit šimpanz!« je končal atek svoje pripovedovanje.

Ponoči sem vstala in šla k »stričku«. Ni spal in venomer govoril. Imel je vroči roki in čelo. Pojila sem ga z vodo. Kladala sem mu v usta zelišča. Ni me poznal. Jaz se bojim za »strička«! Morda tudi on pojde od nas za vedno?!

Nisem spala. Prejokala sem vso noč...

(Dalje prih.)

ANTON DEBELJAK:

Detinstvo jarega junaka.

Predragi poslušalci, napnite ušesa kakor zavci. Povedal vam bom mladostne čine Slavka Ostrca, ki vam je bil ob svojem času brat in sotrpin.

Za Ostrca se je pisal, ne po golem slučaju, temveč po višji previdnosti, ki ga je že v daljnih prednikih zaznamovala za krasno bodočnost: ostrc, veste, pomeni nič manj ko bistrce ali veleum. Sedaj pa, ko se je proslavil po prostrani domovini, je storil čast imenu svojemu: po pravici sluje Slavko v slavi, ki mu jo smete zavidati.

Prvega malega travna je zagledal luč tega sveta v Solzni dolini, nazvani tako nemara po močnem potoku, ki žubori, včasih pa šumi ali hrumi skozi rojstno podolje. Za svit tega sveta pa ni mehokoudnik odkraja nič kaj maral, prerado se mu je namreč bleščalo. Mamica ga je torej v zibki skrbno zakrivala, bržkone tudi zato, da ga ne bi posečale človekoljubne muhe ali ga obadali brenčeči obadi.

Pedenj-možic je tako pridno pupal in papal, da so mu domačini dali priimek »papež«. Človek, krona stvarstvu, le polagoma raste, ne kakor ostala živa bitja: temu naravnemu zakonu se je radovoljno pokoril tudi Ostrčev večaj. Večaj mu pravim zategadelj, ker je tupatam prodirno večal ali vekal za jedačo in pijačo ter se po njej kolikor toliko večal. Mesa mu spočetka niso privoščili, samo striček Matiček je skrivaj malemu koledniku-moledniku poklonil košček telečje pečenke. Ko je nekoč sedel tudi Slavkov papa za mizo in ga je sinko prosil za odrezek zrezka, ga je pametni oče zavrnil, češ, da to ni zdravo za mlečnozobe papeže. »Stričko, zakaj si mi pa ti dal včeraj?«

»Ker sem bil neumen,« se nepremišljeno opravičuje učeni sorodnik. A ker se frkolin drži nekam otožno, mu blagi mož vendar prepusti neznamen grizljaj. In kaj je moral slišati v zahvalo?

»Zdaj si pa tak, kakor si prej dejal!« se nasmehne hudomušni paglavec in urno oddrobni po sobi.

Ko je vrli junaček štel blizu štiri leta, ga je teta Elizabeta spremila v kopališče, kjer mora vsakdo poprej pod prho, preden sme v obzidano kotanjo. Doma je Slavko potlej čebljaj o mokrem doživljaju: »Veš, mamica,

voda, ki je ležala, ni bila nič lepa, ampak ona, ki je visela s stropa, mi je jako ugajala.«

Nekdaj je Slavko čičal na stolu, povišanem s šahovsko škatlico, za družinsko mizo. Prisedniki so bili že použili sir, oziroma sadje. Tedaj se pripeti malemu čičarju huda smola. Vse oči se strogo in togo zapičijo v ne-
previdneža, ki se možato otrese: »Sir je to napravil, slišal sem ga!«

Stric Matic mu je bil kupil lesenega konja, ki pa ga je varčna mati shranila, češ, da še ni prikladen za takšno dete. Ob letu mu ga je izročila za god, rekoč: »No, letos ga boš lahko jahal.« — »Mama, ali se je zdaj ihaha zmanjšal?« poizveduje neugnani modrijanček.

S sosedovo Minko se je Slavko največkrat igral. Da bi jo razveselil, ji je neki dan hotel poslati svoje srce, pravo srce iz živega telesa, zavito v slamo in položeno v košarico. Soseska se mu je smejala, češ, da si bo moral prsi preparati z ostrim nožem. Ker pa se je Ostrc ustrašil ostrine in se silno bal

krvi, je opustil velikosrčno nakano... Primerilo pa se je, da je navzlic svoji pozornosti nasproti Minki zalo dekletce užalil ob neki priliki. Zabaval jo je s pripovedovanjem svojih sanj. Bil je v sladličarni, kjer je baje pohrustal celo skladanico sočnih skladancev, ki slišijo tudi na ime óblati, in obilo drugačnih dobrot. »Ali sem jih tudi jaz kaj pohamala?« se obrne Minka nanj. »Saj tebe niti zraven ni bilo,« se odreže prostodušni kavalirček, a dekletke zažene glasen jok, ki bi celo okrutnemu Herodežu segel v dno srca.

Teta Elizabeta je okoli pusta vze-
la Slavka s seboj v opero. »Zakaj pa črni gospod tolče lepo gospodično?« se začudi radovednež, mislič na kapelnika in pevko. »Saj je vendar ne tepe, ti tepček!« odvrne teta z nasmehom. »No, počemu pa potem gospodična

tako kriči?« prigovarja nejeverni Tomažek. A bolj ko je svetlooki mrgolin strmel v kapelnika z bujno grivo in s paličko v roki, bolj mu je zagonetni možak ugajal. »No, tetka,« se mu naposled izviije prošnja, »če praviš, da gospod res nikogar ne pretepa, mi ga daj kupiti, se bova skupaj kratkočasila!«

Naključilo se je, da se je Slavko pri nekem dogodku netočno izrazil napram teti Elizabeti. Ta pa je zasumila, da je pedenjmožic vedoma izrekel neresnico, ter ga je zatorej pokarala z besedami: »V tvoji starosti se nisem jaz nikoli zlagala!« — »Kdaj pa si pričela?« jo preseneti navihani drobljanec.

S svojim sedmim letom je Slavko počel hoditi v šolo. Stavba je imela velikanska vrata, ki so zjutraj široma zevala liki pošast, hoteča požreti kopo nedolžne dece. S tesnobo v srcu so stopali otroci po kamenitih stopniščih in ginili v prostorne razrede. Vršelo je kakor v šumečem ulnjaku, dokler se ni zamajal šolski zvonec in nalik zdrobljenemu steklu sesul na preplašene pritlikavce svoj rezki zvok. In ko se je pokazal resni učitelj pred tablo, se je prvi teden ves razred kot učaran pretvoril v trepetlikovo hosto, kjer so utripale trepalnice in drhtele rožnate ustnice, zlasti onim, ki so čutili, da imajo slamo v glavi.

Slavko pa ni spadal med trepetlikovce, nič ga ni skrbelo, da bi mu gošpod učitelj dajal »tepkovca piti.« Odlikoval se je mimo vseh tovarišev, pri vsem tem pa je prizadeval vzgojiteljem dokaj preglavice s svojimi opazkami. Pri zemljepisu se mu je zdelo nepojmljivo, zakaj so si strokovnjaki izmislili zemljevide z modrimi rekami. Samo Soča, pravijo, ima sinjkasto vodo v slovenskih deželah! A vse te višnjeve žilice, ki naj bi bile reke, so tako suhe, niti za kapljico vlage ni v njih.

Pri naravoslovski uri je Slavko pogodil imenitno oznako za želvo. »To je žival,« je izjavil, »ki nosi četverokote po hrbtu in vtika svojo glavo v usta.« Za termometer pa je našel opredelbo: »Kadar pritisne mraz, se toplomer umakne na neko mesto, ki ga označujemo z ničlo 0.«

Nekoč je razlagal gospod katehet: »V življenju ne sme biti ničesar, kar bi moral človek prikrivati. Vsa dejanja naj bodo taka, da se morejo vršiti na belem dnevu.« — »Ne zamerite, gospod, moj stric Fric pa tega ne more,« ugovarja Ostrc. »Zakaj pa ne, dečko?« — »Ker je fotograf.«

Omeniti bi hotel še neizpodbitno resnico, da je bil Slavko izboren risar. Iz šole gredoč ogleduje nekdanjo skicirko ter primerja mestni grad, črtan na trdem, belem papirju. Izvestne poteze mu niso pogodu. Brisati bi bilo treba, toda ne more zatipati radirke. Na srečo prikoraka mimo mož postave in domiselni premetenec pristopi k njemu: »Prosim, gospod stražnik, da bi mi posodili svoj pendrek, nekaj bi rad popravil na tejli sliki.«

Prej nego se poslovim od nadobudnega junaka, vam razodenem, da je po nekoliko letih šolanja že koval pesemce. Za domačo nalogo so šolarčki dobili vajo, posneto po Jenkovih verzih »Zimski dan«: Prizor na klanecu. In kaj menite, kako je vaš vrstnik opravil svojo dolžnost? Poslušajte njegove stihe in stike, pri katerih mu je sicer nekoliko pomagal starejši brat z uni-verze:

Vranec in vran.

Hu, ko zverina škrtá zima
in sneg pokriva vso ravan.
Sestrádan tič na veji kima,
le mraz in zrak uživa vran.

Po cesti stopa vprežen vranec,
okrogel ves in ves bahat,
ko prikoraka konj na klanec,
dobrotno dvigne rep košat.

Glej zlatih jabolk! kraka krokar
in se spusti na toplo jed.
Oj hvala ti, moj pek in mokar,
prelepa hvala za obed!

Gospod učitelj je prebral te »kupčke,« kakor pri nas mladina imenuje pesniške kitice, in se z navdušenjem izrazil: »Iz tega zvitorepca bo kedaj izreden veljak ali pa, če zaide na kriva pota, brezprimeren nepridiprav.« No, Slavko se je po sreči ogibal slabe družčine ter je danes ugleden prvak v našem duhovnem udejstvovanju. Termometer njegove blaginje pa gre še zmeraj kvišku. O njem niti najbolj zelena zavist ne more dejati: Večja slava kakor krava.

